

Відкрите звернення до депутатів Запорізької обласної ради щодо присвоєння імені Дмитра Донцова Запорізькій обласній універсальній бібліотеці

АВТОР: ЦЕНТР ІМ. Д.ДОНЦОВА. 18 СЕР 2023 В 21:19

Відкрите звернення до депутатів Запорізької обласної ради щодо присвоєння імені Дмитра Донцова Запорізькій обласній універсальній бібліотеці

Дмитро Донцов (1883, м. Мелітополь – 1973, Монреаль, Канада) належить до найвидатніших постатей української історії і культури ХХ ст. Уродженець м. Мелітополь (Запорізька обл.), він зумів зробити величну кар'єру як публіцист, ідеолог, політик, культуролог, літературний критик і есеїст, залишивши яскраву й велику творчу спадщину, видану сьогодні у форматі 10-ти томів «Вибраних творів» (Дрогобич – Львів, 2011 – 2016). Відтак вималювалася очевидність: Дмитро Донцов є найбільшою культурною постаттю серед уродженців Запорізької області. Як ідеолог він був насамперед державником, автором першої цілісної концепції самостійництва (Стаття «Сучасне положення нації і наші завдання», 1913 р., яка стала програмою для діяльності Союзу визволення України (1914 – 1918). Показово, що російські окупанти у 2013 р., захопивши рідне місто Д.Донцова, Мелітополь, відразу знищили меморіальну таблицю на його честь на стіні колишнього реального училища, де він навчався, а саму вулицю назвали іменем Судоплатова – російського імперського вбивці, який виконував антиукраїнські бандитські замовлення Сталіна.

06 липня 2023 року Український інститут національної пам'яті звернувся із офіційним листом щодо присвоєння Запорізькій обласній універсальній бібліотеці імені Дмитра Донцова. Ця ініціатива умотивована подвійним ювілеєм мислителя: 140-річчям від дня народження і 50-річчям смерті.

Як особистість Дмитро Донцов відіграв виняткову роль в українській історії: отримавши вищу освіту в Петербурзькому університеті (1902 – 1905), він включився в революційну боротьбу, був членом перших підпільних українських партій – РУП і УСДРП; у 1909 – 1913 рр. сформувався як яскравий публіцист, співпрацюючи із тоді важливими українськими часописами: «Праця», «Наш голос» (Львів), «Дзвін», «Українська хата» (Київ). «Украинская жизнь» (Москва), «Шляхи» (Львів). У 1915 – 1917 рр., став головним редактором актуальних німецькомовних інформаційних видань для пропаганди ідеї незалежності України в світі: «Повідомлення Української інформаційної служби» (Берлін) та «Korrespondenz» як органу Бюра національностей Росії (Берн).

Протягом 1913 – 1917 рр. вийшли книжки Д.Донцова, які принесли йому славу ідеолога українського самостійництва, геополітика, історіософа: «Сучасне політичне положення нації і наші завдання», «Модерне

москвофільство», «Die Ukrainische Staatsidee und der Krieg gegen Russland» («Українська державна ідея і війна проти Росії»), «Gross-Polen und die Zentralmächte» («Велика Польща і головна сила») та «Karl XII Feldzug nach der Ukraine» («Похід Карла XII на Україну»), «Енгельс, Маркс і Лассаль про «неісторичні нації», «Історія розвитку української державної ідеї». У 1918 р. Д.Донцов, працюючи в уряді гетьмана Скоропадського, організував Українську телеграфічну агенцію (УТА) – першу офіційну структуру, призначену для пропаганди української державності в світі. Сьогодні на стіні цієї будівлі встановлено меморіальну таблицю з портретом Д.Донцова.

У 1922 – 1939 рр. Д.Донцов проживав у Львові, редагуючи журнали «Літературно-науковий вістник» і «Вістник», які кардинально вплинули на самосвідомість українства міжвоєнної доби. став провідним українським ідеологом Західної України й еміграції. Через них він як інтелектуал, естетичний теоретик, філософ сформував нове яскраве покоління в українській культурі, назване «вісниківським»: творчість Є.Маланюка, Ю.Липи, Л.Мосендза, Р.Бжеського, О.Стефановича, О.Лятуринської, О.Ольжича, О.Теліги, У.Самчука, Б. Кравціва та ін. Тоді вийшли його вагомні книжки: «Підстави нашої політики» (1921), «Поетка українського Рисорджименто: Леся Українка» (1922), «Націоналізм» (1926), «Патріотизм» (1928), «Наша доба і література» (1936), «Де шукати наших історичних традицій?» (1938) та ін. Після 1945 р. в еміграції Д.Донцов продовжував надзвичайно активну публіцистичну і культурологічну творчість. Там вийшли такі його знакові книги: «Дух нашої давнини», «Від містики до політики», «Поетка вогнених меж: Олена Теліга», «Туга за героїчним: ідеї і постаті літературної України», «Правда прадідів великих», «Росія чи Європа?», «Хрестом і мечем», «Незримі скрижалі Кобзаря», «Рік 1918. Київ», «Московська отрута». Протягом цього часу він постійно друкувався в англійській пресі, готував деякі німецькомовні видання своїх творів.

Очевидно, що ця постать за своїм значенням для розвитку української національної ідеї та культури є правдивою гордістю історичного Запоріжжя як краю, нинішньої Запорізької області.

Вважаємо, що українська держава й громадськість повинні посприяти гідному вшануванню цієї постаті, і тому звертаюся до Вас з наступними пропозиціями. Ім'я Дмитра Донцова може бути присвоєне Запорізькій обласній універсальній науковій бібліотеці (яка в минулому носила ім'я Максима Горького), а на стіні цієї бібліотеки мала б бути розміщена меморіальна таблиця на честь Дмитра Донцова. У такий спосіб українське місто Запоріжжя вшанувало б уродженця свого краю, який своїми ідеями й діями змінив Україну, створив цілу епоху в розвитку її політичної та культурологічної думки, журналістики, літературної критики. Це був би гідний символ козацької землі, бо ніхто з такою енергетикою слова не писав про героїку українського козацтва, як Дмитро Донцов.

Михайло Сидоржевський,

Голова Національної спілки письменників України;

Сергій Квіт,

президент Національного університету «Києво-Могилянська Академія»;

Павло Вольвач, письменник (Запоріжжя);

Павло Гай-Нижник,

доктор історичних наук, академік Української академії наук, академік Академії політичних наук України, президент-академік Української академії геополітики та геостратегії, заступник директора Науково-дослідного інституту українознавства МОН України;

Роман Безсмертний,

політик і дипломат, Народний депутат України 2 – 5-го скликань;

Федір Турченко,

доктор історичних наук, завідувач кафедри новітньої історії Запорізького національного університету;

Галина Турченко,

доктор історичних наук, професор,

завідувач кафедри історії України Запорізького національного університету;

Олег Богуславський,

доктор наук із соціальних комунікацій,

редактор сайту «Diasporiana», учасник бойових дій (Запоріжжя);

Олександр Цегельник,

завідувач сектору Національного заповідника «Хортиця»,

учасник бойових дій (Запоріжжя);

Валерій Мороко,

кандидат історичних наук (Запоріжжя);

Сергій Лях,

доктор історичних наук, професор кафедри історії України

Запорізького національного університету;

Олександр Музичко,

доктор історичних наук, професор кафедри історії України

Одеського національного університету ім. І.Мечникова;

Тарас Вінцовський,

доктор історичних наук, професор кафедри історії України

Одеського національного університету ім. І. Мечникова;

Тарас Гончарук,

доктор історичних наук, професор кафедри історії України

Одеського національного університету ім. І.Мечникова;

Олександр Ситник,

доктор історичних наук,

професор Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б.Хмельницького, керівник Науково-дослідницького центру ім. Д.Донцова при МДПУ ім. Б.Хмельницького;

Віктор Гудзь,

доктор історичних наук,

професор Мелітопольського державного педагогічного університету ім. Б.Хмельницького;

Максим Остапенко,

в. о. Генерального директора

Національного заповідника Києво-Печерська Лавра

Тарас Компаніченко,

співак, композитор, лауреат Національної премії України ім. Т.Шевченка;

Дмитро Білий,

доктор історичних наук,

Інститут досліджень Голодомору (Київ), письменник;

Сергій Злючий,

Письменник, м. Кам'янське;

Микола Чабан,

красзнавець, журналіст, м. Дніпро;

о. Олег Ладнюк,

військовий капелан, м. Дніпро;

Анна Лупинос,

письменниця, м. Запоріжжя;

Юрій Кисельов,

доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри геодезії, картографії та кадастру Уманського національного університету садівництва;

Микола Вегеш,

доктор історичних наук, професор

Ужгородського національного університету;

Микола Васьків,

перекладач, доктор філологічних наук, професор

Київського університету ім. Б.Грінченка;

Андрій Сова,

доктор історичних наук, професор Львівського державного університету фізичної культури ім. І.Боберського;

Роман Піняжко,

кандидат медичних наук, доцент Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького;

Максим Дорофєєв,

керівник Науково-ідеологічного центру ім. Д.Донцова в м. Дніпро;

Олег Баган,

редактор-упорядник «Вибраних творів» Д.Донцова у 10 т.,

керівник Науково-ідеологічного центру ім. Д.Донцова;